

Vergaderjaar 1991-1992

22 483

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten (getuigenbescherming)

Nr. 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een voorstel van wet houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten (getuigenbescherming).

De toelichtende memorie (en bijlagen) die het wetsvoorstel vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's-Gravenhage, 6 januari 1992

Beatrix

Nr. 2

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten aan te vullen met enkele voorschriften die betrekking hebben op getuigenbescherming;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

In het Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A

Na artikel 136b wordt artikel 136c ingevoegd, dat luidt:

S-RW

Artikel 136c

Onder bedreigde getuige wordt verstaan een getuige ten aanzien van wie door de rechter bevel is gegeven dat ter gelegenheid van het verhoor zijn identiteit verborgen wordt gehouden.

B

Voor de tekst van artikel 190 wordt het cijfer 1 geplaatst en aan dat artikel worden de volgende leden toegevoegd:

2. De rechter-commissaris kan hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman of van de getuige, bepalen dat het vragen naar een bepaald gegeven, bedoeld in het eerste lid, achterwege zal worden gelaten, indien er geground vermoeden bestaat dat de getuige in verband met het afleggen van zijn verklaring overlast zal ondervinden of in de uitoefening van zijn beroep zal worden belemmerd. De rechter-commissaris neemt de maatregelen die redelijkerwijs nodig zijn om onthulling van dit gegeven te voorkomen.

3. De rechter-commissaris maakt in zijn proces-verbaal melding van de redenen waarom het bepaalde in het tweede lid toepassing heeft gevonden.

4. In geval van een verhoor van een bedreigde getuige vindt het eerste lid geen toepassing.

C

Voor de tekst van artikel 210 wordt het cijfer 1 geplaatst en aan dat artikel worden de volgende leden toegevoegd:

2. De officier van justitie kan bij met redenen omklede beslissing weigeren een bevel van de rechter-commissaris tot dagvaarding als bedoeld in het eerste lid ten uitvoer te leggen, indien de officier van justitie op grond van zijn aanvankelijk oordeel, dat de getuige voldoet aan de in artikel 226a, eerste lid, onder a en b, genoemde voorwaarden, hem heeft toegezegd dat hij op geen andere wijze dan overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 226c-226f zal worden verhoord. Na de weigering onverwijld en schriftelijk ter kennis van de rechter-commissaris en de verdachte te hebben gebracht, dient de officier van justitie, indien hij zulks nog niet heeft gedaan, de vordering, bedoeld in artikel 226a, eerste lid, in.

3. Het tweede lid blijft buiten toepassing in geval van een dagvaarding van een bedreigde getuige.

D

Na artikel 219 wordt een nieuw artikel 219a ingevoegd, dat luidt:

Artikel 219a

De getuige die uit hoofde van zijn ambt of beroep betrokken is bij het verhoor van een bedreigde getuige of een daaraan voorafgaand verhoor van die getuige tijdens het voorbereidend onderzoek, kan zich verschonen van het beantwoorden van een hem gestelde vraag, voor zover zulks voor het verborgen houden van de identiteit van de bedreigde getuige noodzakelijk is.

In Titel III van Boek II wordt na artikel 226 een nieuwe afdeling ingevoegd, luidende:

VIERDE AFDELING A

Bedreigde getuigen

Artikel 226a

1. De rechter-commissaris beveelt hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman of van de getuige, dat ter gelegenheid van het verhoor van die getuige diens identiteit verborgen wordt gehouden, indien:

a. de getuige of een andere persoon, met het oog op de door de getuige af te leggen verklaring, zich zodanig bedreigd kan achten dat, naar redelijkerwijze moet worden aangenomen, voor het leven, de gezondheid of de veiligheid dan wel de ontwrichting van het gezinsleven of het sociaal-economisch bestaan van die getuige of die andere persoon moet worden gevreesd, en

b. de getuige te kennen heeft gegeven wegens deze bedreiging geen verklaring te willen afleggen.

In het andere geval wijst hij de vordering of het verzoek af.

2. De officier van justitie, de verdachte en diens raadsman, en de getuige worden in de gelegenheid gesteld daaromtrent te worden gehoord.

3. De rechter-commissaris gaat niet over tot het verhoor van de getuige, zolang tegen zijn beschikking nog hoger beroep openstaat en, zo dit is ingesteld, totdat het is ingetrokken of daarop is beslist, tenzij het belang van het onderzoek geen uitstel van het verhoor gedooft. In dat geval houdt de rechter-commissaris het proces-verbaal van verhoor van de getuige onder zich totdat op het hoger beroep is beslist.

Artikel 226b

1. De ingevolge artikel 226a, eerste lid, gegeven beschikking van de rechter-commissaris is met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend en wordt onverwijld schriftelijk ter kennis gebracht van de officier van justitie en betekend aan de verdachte en de getuige, met vermelding van de termijn waarbinnen en de wijze waarop het rechtsmiddel, dat tegen de beschikking openstaat, moet worden ingesteld.

2. Tegen de beschikking staat voor de officier van justitie binnen veertien dagen na de dagtekening van de beschikking en voor de verdachte en de getuige binnen veertien dagen na de betekening daarvan hoger beroep open bij het gerecht in feitelijke aanleg, waarvoor de zaak wordt vervolgd.

3. Het gerecht beslist zo spoedig mogelijk. Indien het hoger beroep tegen een overeenkomstig artikel 226a, eerste lid, gegeven bevel gegrond wordt geoordeeld en de rechter-commissaris de getuige reeds met inachtneming van de artikelen 226c-226f heeft verhoord, draagt de rechter-commissaris zorg dat het proces-verbaal van verhoor van de getuige wordt vernietigd. De rechter-commissaris maakt hiervan proces-verbaal op. Artikel 226f is van overeenkomstige toepassing.

4. Tegen de beschikking van het gerecht is beroep in cassatie niet toegelaten.

5. Indien in hoger beroep onherroepelijk is beslist dat de getuige een bedreigde getuige is, nemen de leden van het gerecht, op straffe van

nietigheid, niet aan het onderzoek ter terechtzitting deel. Artikel 21, derde lid, blijft buiten toepassing.

Artikel 226c

1. Voorafgaand aan het verhoor van een bedreigde getuige stelt de rechter-commissaris zich op de hoogte van diens identiteit en vermeldt in het proces-verbaal dit te hebben gedaan.

2. De getuige wordt overeenkomstig het bepaalde in artikel 216 beëdigd of aangemaand.

3. De rechter-commissaris verhoort de bedreigde getuige op een zodanige wijze dat zijn identiteit verborgen blijft.

Artikel 226d

1. Indien het belang van het verborgen blijven van de identiteit van de bedreigde getuige zulks vordert, kan de rechter-commissaris bepalen dat de verdachte of diens raadsman dan wel beiden het verhoor van de bedreigde getuige niet mogen bijwonen. In het laatste geval is ook de officier van justitie niet bevoegd daarbij tegenwoordig te zijn.

2. De rechter-commissaris stelt de officier van justitie, de verdachte of diens raadsman, indien hij het verhoor van de getuige niet heeft bijgewoond, zo spoedig mogelijk in kennis van de inhoud van de door de getuige afgelegde verklaring, hem de gelegenheid biedende door middel van telecommunicatie of, indien het belang van het verborgen blijven van de identiteit van de bedreigde getuige zulks niet verdraagt, schriftelijk de vragen op te geven, die hij gesteld wenst te zien. Tenzij het belang van het onderzoek geen uitstel van het verhoor gedooft, kunnen vragen reeds vóór de aanvang van het verhoor worden opgegeven.

3. Ingeval de rechter-commissaris belet dat een door de bedreigde getuige gegeven antwoord ter kennis komt van de officier van justitie, de verdachte of diens raadsman, doet de rechter-commissaris in het proces-verbaal opnemen dat de gestelde vraag door de bedreigde getuige is beantwoord.

Artikel 226e

Tijdens het verhoor onderzoekt de rechter-commissaris de betrouwbaarheid van de bedreigde getuige en legt daaromtrent in het proces-verbaal rekenschap af.

Artikel 226f

1. De rechter-commissaris neemt, zoveel mogelijk in overleg met de officier van justitie, de maatregelen die redelijkerwijs nodig zijn om de identiteit van de bedreigde getuige en de getuige, ten aanzien van wie een verzoek of vordering als bedoeld in artikel 226a, eerste lid, is ingediend zolang daaromtrent nog niet onherroepelijk is beslist, verborgen te houden.

2. Hij is bevoegd voor dat doel in processtukken gegevens betreffende de identiteit van de getuige onvermeld te laten of processtukken te anonimiseren.

3. De anonimisering wordt door de rechter-commissaris en de griffier ondertekend of gewaarmerkt.

F

Na artikel 263 wordt een nieuw artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 264

De officier van justitie kan bij met redenen omklede beslissing weigeren een door de verdachte opgegeven getuige te doen dagvaarden of te doen oproepen of een door de rechtbank gegeven bevel tot dagvaarding of oproeping van een getuige ten uitvoer te leggen:

- a. indien de getuige een bedreigde getuige is, of
- b. indien de officier van justitie op grond van zijn aanvankelijk oordeel, dat de getuige voldoet aan de in artikel 226a, eerste lid, onder a en b, genoemde voorwaarden, hem heeft toegezegd dat hij op geen andere wijze dan overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 226c-226f zal worden verhoord. De weigering wordt onverwijld schriftelijk ter kennis gebracht van de rechtbank en de verdachte.

G

Artikel 280 wordt als volgt gewijzigd:

- a. in het derde en in het vierde lid wordt telkens tussen de woorden «verzuimd of» en «geweigerd» ingevoegd: op grond van artikel 263, vierde lid,.
- b. na vernummering van het vijfde tot en met achtste lid tot het zesde tot en met negende lid wordt een nieuw vijfde lid ingevoegd, dat luidt:
5. Indien de officier van justitie op de in artikel 264, onder b, genoemde grond heeft geweigerd een door de verdachte opgegeven getuige te doen dagvaarden of te doen oproepen of een door de rechtbank gegeven bevel tot dagvaarding of oproeping van een getuige ten uitvoer te leggen en ten aanzien van die getuige geen beschikking, bedoeld in artikel 226a, eerste lid is gegeven, stelt de rechtbank de stukken in handen van de rechter-commissaris teneinde de getuige, zo nodig met inachtneming van de artikelen 226c-226f, te doen verhoren. In geval van een door de verdachte opgegeven getuige blijft het bepaalde in de vorige volzin buiten toepassing, indien de rechtbank bij met redenen omklede beslissing van oordeel is dat door het achterwege blijven van het verhoor de verdachte redelijkerwijs niet in zijn verdediging is geschaad. De officier van justitie dient onmiddellijk nadat de stukken in handen van de rechter-commissaris zijn gesteld de vordering, bedoeld in artikel 226a, eerste lid, in. Artikel 316 is van overeenkomstige toepassing.
- c. in het negende lid wordt het woord «zevende» vervangen door het woord: achtste.

H

Aan artikel 284, eerste lid, worden de volgende volzinnen toegevoegd:
Indien er gegrond vermoeden bestaat dat de getuige in verband met het afleggen van zijn verklaring overlast zal ondervinden of in de uitoefening van zijn beroep zal worden belemmerd, kan de rechtbank bepalen dat het vragen naar een bepaald gegeven, bedoeld in de vorige volzin, door de voorzitter achterwege zal worden gelaten. De rechtbank neemt de maatregelen die redelijkerwijs nodig zijn om onthulling van dit gegeven te voorkomen.

I

Voor de tekst van artikel 290 wordt het cijfer 1 geplaatst en aan dat artikel wordt het volgende lid toegevoegd:

2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid is de toestemming van de verdachte voor het vertrek van de getuige uit de gehoorzaal niet

vereist, indien de getuige voldoet aan de voorwaarden, gesteld in artikel 284, eerste lid, tweede volzin.

J

In artikel 295 wordt na het woord «afgezien» en de daarachter geplaatste komma ingevoegd de zinsnede: of die met inachtneming van de artikelen 226c-226f is verhoord,.

K

Voor de tekst van artikel 315 wordt het cijfer 1 geplaatst en aan dat artikel wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt:

2. Artikel 280, vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing op het bevel tot dagvaarding of schriftelijke oproeping van getuigen als bedoeld in het eerste lid en het daarbij gevoegde bevel tot medebrenging.

L

In het tweede lid van artikel 316 worden de woorden «de tweede, derde, vierde en vijfde» vervangen door de woorden: de tweede tot en met de vijfde.

M

Na nummering van de leden van artikel 321 wordt dit artikel als volgt gewijzigd:

a. het tweede lid komt als volgt te luiden:

2. De artikelen 260, tweede en derde lid, 264, en 280, vijfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

b. in het vierde lid wordt het woord «zesde» vervangen door het woord: zevende.

N

Na nummering van de leden van artikel 342 wordt, onder vernummering van het tweede lid tot het derde lid, een nieuw tweede lid ingevoegd, dat luidt:

2. De verklaring van een getuige wiens identiteit niet blijkt, kan alleen medewerken tot het bewijs dat de verdachte het telastegelegde feit heeft begaan, indien ten minste aan de volgende voorwaarden is voldaan:

a. de getuige is een bedreigde getuige en is als zodanig door de rechter-commissaris op de wijze voorzien in artikelen 226c-226f verhoord, en

b. het telastegelegde feit, voor zover bewezen, betreft een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, en levert gezien zijn aard, het georganiseerd verband waarin het is begaan, of de samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven, een ernstige inbreuk op de rechtsorde op.

O

Na nummering van de leden van artikel 344 wordt aan dat artikel een derde lid toegevoegd, dat luidt:

3. Een schriftelijk bescheid houdende de verklaring van een persoon wiens identiteit niet blijkt, kan alleen medewerken tot het bewijs dat de verdachte het telastegelegde feit heeft begaan, indien ten minste aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a. de bewijsbeslissing vindt in belangrijke mate steun in andersoortig bewijsmateriaal, en
- b. door of namens de verdachte is niet op enig moment in het geding de wens te kennen gegeven om de in de aanhef bedoelde persoon te ondervragen of te doen ondervragen.

P

Na artikel 344 wordt een nieuw artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 344a

Het bewijs dat de verdachte het telastegelegde feit heeft begaan, kan door de rechter niet uitsluitend worden aangenomen op grond van verklaringen van bedreigde getuigen of schriftelijke bescheiden houdende verklaringen van personen wier identiteit niet blijkt.

Q

Na nummering van de artikelen van artikel 349 wordt aan dat artikel een nieuw derde lid toegevoegd, dat luidt:

3. In geval van een weigering van de officier van justitie om een door de rechter gegeven bevel tot dagvaarding of oproeping van een getuige als bedoeld in artikel 264 ten uitvoer te leggen, terwijl die getuige ingevolge een onherroepelijke rechterlijke beslissing geen bedreigde getuige is, spreekt de rechtbank de niet-ontvankelijkheid van de officier van justitie in zijn vervolging uit.

R

In artikel 360, eerste lid, wordt tussen de woorden «artikel 216, tweede lid,» en «geeft» ingevoegd: of van een bedreigde getuige, of van een getuige verhoord op de wijze als voorzien in de artikelen 190, tweede lid, 284, eerste lid, tweede en derde volzin, of van schriftelijke bescheiden als bedoeld in artikel 344, derde lid,.

S

Na nummering van de leden van artikel 414 komt het tweede lid van dit artikel als volgt te luiden:

2. De artikelen 263, tweede tot en met vijfde lid, en 264 zijn van overeenkomstige toepassing.

T

Na artikel 451a wordt een nieuw artikel 451b ingevoegd, dat luidt:

Artikel 451b

1. De getuige stelt het hoger beroep als bedoeld in artikel 226b, tweede lid, in door middel van een schriftelijke verklaring die hij doet toekomen aan de officier van justitie. De officier van justitie tekent dag en uur van ontvangst onverwijld op de ingekomen verklaring aan.

2. De officier van justitie doet onverwijld schriftelijk mededeling van het hoger beroep aan de griffie van het gerecht, bij hetwelk de beschikking is gegeven. De mededeling wordt na ontvangst op de griffie bij de processtukken gevoegd. Van de instelling van het hoger beroep wordt dadelijk aantekening gedaan in het op de griffie berustend register, bedoeld in artikel 451, vijfde lid.

3. Als dag van het hoger beroep geldt de dag van ontvangst van de schriftelijke verklaring door de officier van justitie.

U

Na nummering van de leden van artikel 454 wordt aan dat artikel een nieuw vierde lid toegevoegd, dat luidt:

4. Met betrekking tot de intrekking en afstand van het hoger beroep, ingesteld door een getuige op de voet van het bepaalde in artikel 226b, tweede lid, is artikel 451b van overeenkomstige toepassing.

V

Na vernummering van het vierde tot het vijfde lid van artikel 509m wordt een nieuw vierde lid ingevoegd, dat luidt:

4. De in het derde lid genoemde artikelen vinden geen toepassing voor zover deze betrekking hebben op een getuige wiens identiteit niet of slechts ten dele blijkt.

W

Voor artikel 581 wordt het cijfer 1 geplaatst en aan dat artikel wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt:

2. Voor zover de in het eerste lid genoemde bepalingen betrekking hebben op een getuige wiens identiteit niet of slechts ten dele blijkt, vinden zij geen toepassing.

ARTIKEL II

In het Wetboek van Strafrecht worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A

Onder vernummering van het vijfde tot het zesde lid wordt in artikel 14i een nieuw vijfde lid ingevoegd, dat luidt:

5. De in het vierde lid genoemde artikelen vinden geen toepassing voor zover deze betrekking hebben op een getuige wiens identiteit niet of slechts ten dele blijkt.

B

Aan artikel 15b wordt na het zesde lid een nieuw zevende lid toegevoegd, dat luidt:

7. De in het zesde lid genoemde artikelen vinden geen toepassing voor zover deze betrekking hebben op een getuige wiens identiteit niet of slechts ten dele blijkt.

C

Na artikel 285 wordt een nieuw artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 285a

Hij die opzettelijk mondeling, door gebaren, bij geschrift of afbeelding zich jegens een persoon uit, kennelijk om diens vrijheid om naar waarheid of geweten ten overstaan van een rechter of ambtenaar een

verklaring af te leggen te beïnvloeden, terwijl hij weet of ernstige reden heeft te vermoeden dat die verklaring zal worden afgelegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

ARTIKEL III

Voor artikel 29 Uitleveringswet wordt het cijfer 1 geplaatst en aan dat artikel wordt een nieuw tweede lid toegevoegd, dat luidt:

2. De in het eerste lid genoemde artikelen vinden geen toepassing voor zover deze betrekking hebben op een getuige wiens identiteit niet of slechts ten dele blijkt.

ARTIKEL IV

De Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen wordt als volgt gewijzigd.

1. Artikel 28 wordt als volgt gewijzigd:

a. in het vijfde lid worden de woorden «zesde en zevende» vervangen door: zevende en achtste.

b. na vernummering van het zevende tot het achtste lid wordt een nieuw zevende lid ingevoegd, dat luidt:

7. De in het derde en het vijfde lid genoemde artikelen vinden geen toepassing voor zover deze betrekking hebben op een getuige wiens identiteit niet of slechts ten dele blijkt.

2. In het vierde lid van artikel 30 wordt na het woord toepassing een komma geplaatst en worden de volgende woorden toegevoegd: behoudens voor zover deze artikelen betrekking hebben op een getuige wiens identiteit niet of slechts ten dele blijkt.

ARTIKEL V

Deze wet treedt in werking met ingang van de tweede kalendermaand na de datum van uitgifte van het Staatsblad, waarin zij wordt geplaatst.

ARTIKEL VI

Artikel I heeft geen gevolgen voor strafzaken, waarin vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet een kennisgeving van verdere vervolging of dagvaarding in eerste aanleg is uitgebracht.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,